

Artikel 33 vraag

Door	G. Hobert (D66)	Portefeuillehouder	J.T. van Burgsteden
Kopie aan	Raad (via griffie)		
Volgnummer	3322-013		
Zaaknummer	2176306		
Datum	Datum antwoord	Bijlage(n)	
25-08-2022	06-09-2022	-	
Onderwerp	Verstedelijkingsakkoord stadsregio Den Bosch		

Beste heer Hobert,

Uw vragen van 24 augustus 2022 kunnen wij als volgt beantwoorden:

Naar aanleiding van de RIB “*Voorlopig ontwikkelpad voor verstedelijkingsakkoord regio 's-Hertogenbosch*” heeft de fractie van D66 Meierijstad de volgende vragen.

1. Hoe is dit verstedelijkingsakkoord tot stand gekomen en welke rol heeft het college van Meierijstad daarin gehad? En aangezien dit een conceptversie is. Welke rol hebben het college en de raad van Meierijstad nog voordat de definitieve versie van dit akkoord wordt vastgesteld?
2. Op blz 19 van het verstedelijkingsakkoord wordt er het volgende gezegd “*Er zijn geen grote woningbouwaantallen nodig in Veghel, Uden en Waalwijk om een kwalitatief beter HOV-systeem rendabel te krijgen*”
  - a. Wat wordt er precies verstaan onder een kwalitatief beter HOV – Systeem?
  - b. Het rapport spreekt van een het “daily urban system van de 15 minuten stad”. Wat wordt daarmee bedoeld? En waaraan wordt gedacht om dat in onze gemeente in te vullen
  - c. Is er ook onderzocht naar wat ervoor nodig is voor een rendabele spoorverbinding in meierijstad? Zo ja welke maatregelen zijn daar voor nodig, (woningbouwaantallen en eventuele andere maatregelen) . Zo nee, waarom niet? Aangezien het gemis van een spoorverbinding wel als minpunt wordt genoemd

3. In het stuk wordt gesproken over “binnendorpse inbreiding” voor de kernen in de regio (behalve Oss en 's Hertogenbosch). Zijn de grote ambities en uitdagingen die we in Meierijstad hebben op het gebied van wonen op te lossen als we ons alleen maar beperken tot inbreiden? Zo nee hoe gaat het college dan deze problemen op lossen?
4. Is het college zich ervan bewust dat de gemeente Meierijstad qua werkgelegenheid en inwoneraantal tot de top 3 van gemeenten van de stadsregio den Bosch behoort? Waarbij, als het om arbeidsplaatsen gaat, zelfs op de tweede plek staat? Hoe komt dit tot uiting in de strategie?
5. Waarom is ervoor gekozen om alleen maar naar inwonersaantallen te kijken bij het indelen van de verschillende kernen (Blz 31 kopje “Polycentrische karakter van de regio”) en niet naar bijvoorbeeld arbeidsplaatsen of economische activiteit van een kern/gemeente?
6. Bij ontwikkel principe 2 zijn op blz 26 de volgende twee statements te lezen *“Het creëren van grote volumes op hoogstedelijke plek 's-Hertogenbosch is goed middel tegen noodzaak verbreden snelwegen”* en *“dat de met aantrekkingskracht op de stadsgeoriënteerde doelgroepen die onmisbaar zijn voor de gehele regio (denk bijvoorbeeld aan het aantrekken en vasthouden van jong talent voor de bedrijvigheid in Waalwijk en Veghel).”*
Is het college het met D66 eens dat de doelstelling om jong talent voor de bedrijvigheid in Veghel in Den Bosch te huisvesten, met zich meebrengt dat deze mensen dan vervolgens naar Veghel moeten reizen en dat ook via wegen zullen gaan doen. En dat de twee bovenstaande constateringingen elkaar dus tegenspreken? Zo nee waarom niet?
7. Als een van de doelstellingen van de verstedelijkingsopgave is om jong talent voor Veghel aan te trekken en te huisvesten. En een ander om het vervoer per auto te verminderen. Zou het dan niet veel logischer zijn om in Veghel de omstandigheden te creëren om dit jong talent zich hier te laten vestigen?
8. In het Coalitieakkoord “thuis in meierijstad” geeft de coalitie aan dat zij de ambitie hebben om zich in de regio op te stellen als 100.000+ gemeente. Op welke manier draagt dit akkoord bij in het verwezenlijken van deze ambitie?
9. Is het college bereid om terug te gaan naar de onderhandelingstafel van de stadsregio om deze verstedelijkingsstrategie voor Meierijstad zo aan te passen dat het beter past bij de economische positie van onze gemeente in de regio en de ambitie om een 100.00+ gemeente te zijn? Zo ja wat wordt dan de inzet van Meierijstad? Zo nee waarom niet?

Antwoord:

1. Hoe is dit verstedelijkingsakkoord tot stand gekomen (A) en welke rol heeft het college van Meierijstad daarin gehad (B)? En aangezien dit een conceptversie is. Welke rol hebben het college (C) en de raad (D) van Meierijstad nog voordat de definitieve versie van dit akkoord wordt vastgesteld?

A) Er is nog geen verstedelijkingsakkoord van of voor de regio 's-Hertogenbosch. De achtergrond is als volgt... De rijksoverheid en de provincies, die met elkaar overleggen per landsdeel, hebben in het verlengde van de **nationale omgevingsvisie** een kader geboden voor het regionaal uitwerken van verstedelijking. De nationale omgevingsvisie bevat het concept van het ‘Stedelijk Netwerk Nederland’. De ervaringen van zogenoemde regiodeals, die eerder waren ingezet,

hebben hier vast ook in meegespeeld. Binnen het bedoelde kader hebben de B5, de provincie Noord-Brabant en de waterschappen geschetst dat en hoe binnen Noord-Brabant zowel overkoepelend als in enkele stedelijke regio's afzonderlijk een uitwerking kan plaatsvinden. Voor de stedelijke regio 's-Hertogenbosch hebben de B5-gemeente 's-Hertogenbosch, de provincie en de Regio Noordoost-Brabant afgestemd dat en hoe een verstedelijkingsakkoord wordt voorbereid. Bij die voorbereiding is onder andere onze gemeente betrokken. **B)** Ons college heeft gekozen om op de 'rijdende wagen' te springen en vervolgens actief deel te nemen aan de voorbereiding van een verstedelijkingsakkoord regio 's-Hertogenbosch. De portefeuillehouder nam en neemt deel aan de stuurgroep (van enkele gemeenten en waterschap) en aan het bredere bestuurlijk overleg (van alle regiomeenten en waterschappen).

C) In de aanpak geschetst door de B5, de provincie Noord-Brabant en de waterschappen wordt per stedelijke regio verwacht dat de colleges van de deelnemende gemeenten en dagelijks besturen van de waterschappen zich committeren aan een gezamenlijk akkoord en **D)** er wordt verwacht dat de raden en algemene besturen hierover ten minste worden geïnformeerd door hun college c.q. dagelijks bestuur. Een college of dagelijks bestuur kan ervoor kiezen om zijn raad c.q. algemeen bestuur om instemming met het akkoord te vragen. Maar het gaat (slechts) om beleidsvoornemens. En het is gebruikelijk dat het executieve orgaan interbestuurlijke afspraken maakt. Aandachtspunt is ook het klemmende tijdpad van rijksoverheid en provincies. Het bestuurlijk overleg leefomgeving voorjaar 2022 en het bestuurlijk overleg meerjarenprogramma infrastructuur, ruimte en transport najaar 2022 zijn namelijk benoemd als cruciale momenten voor de uitwerking van de verstedelijking. Voor het agenderen van voltooide documenten Brabantbreed en per stedelijke regio bij het landsdelige overleg najaar 2022 is verwacht dat zomer 2022 één en ander beschikbaar is. Dat tijdpad laat, gegeven de gebruikelijke bestuurlijke planning van raden en algemeen besturen, weinig gelegenheid voor hun intensieve betrokkenheid. Daar komt nog bij dat met het huidige kabinet de nationale aandacht is verlegd van de nationale omgevingsvisie naar de 'novex' en enkele thematische programma's zoals woningbouw en klimaatadaptatie. Voor de uitwerking daarvan bieden de ministeries direct nieuwe (tranches van) instrumenten aan waarop decentrale overheden kunnen reageren. Dat houdt de tijdsdruk hoog.

C) De rol voor ons college bestaat eruit om via de portefeuillehouder (stuurgroep/bestuurlijk overleg), de themadirecteur (directeurenoverleg) en de behandelend medewerker (kernteam) het voorbereidingsproces van een verstedelijkingsakkoord regio 's-Hertogenbosch mee te begeleiden/sturen. Daarbij worden we geïnformeerd over het voorbereidingsproces Brabantbreed. De idee is dat de instemming van ons college een noodzakelijke voorwaarde is voor, of althans het eventuele ontbreken ervan een ernstige tekortkoming is van, een regionaal verstedelijkingsakkoord. Daarnaast heeft ons college de rol uw raad ten minste te informeren over één en ander.

D) Uw raad heeft tweemaal een raadsinformatiebrief ontvangen van ons college over de voorbereiding van een verstedelijkingsakkoord regio 's-Hertogenbosch, in februari 2022 en in juni 2022. Daarmee kan uw raad zijn rol beperken tot kennisnemen hiervan, of ervoor kiezen een inhoudelijke bespreking te voeren en al dan niet als uitkomst van die bespreking uitspraken meegeven aan ons college. Uw raad bepaalt zijn eigen agenda.

2. Op blz 19 van het verstedelijkingsakkoord wordt er het volgende gezegd "*Er zijn geen grote woningbouwaantallen nodig in Veghel, Uden en Waalwijk om een kwalitatief beter HOV-systeem rendabel te krijgen*"

- a. Wat wordt er precies verstaan onder een kwalitatief beter HOV – Systeem?
- b. Het rapport spreekt van een het “daily urban system van de 15 minuten stad”. Wat wordt daarmee bedoeld? En waaraan wordt gedacht om dat in onze gemeente in te vullen
- c. Is er ook onderzocht naar wat ervoor nodig is voor een rendabele spoorverbinding in meierijstad? Zo ja welke maatregelen zijn daar voor nodig, (woningbouwaantallen en eventuele andere maatregelen) . Zo nee, waarom niet? Aangezien het gemis van een spoorverbinding wel als minpunt wordt genoemd

a) De zogenoemde ‘schets ontwikkelpad’ van april 2022, die opgevat kan worden als het visiedeel van een verstedelijkingsakkoord in voorbereiding, bevat geen definitie van een ‘kwalitatief goed systeem van hoogwaardig openbaar vervoer’. Als ons college moet toelichten wat de stedelijke regio hiermee bedoelt, wijzen we graag op elementen als het verbinden van de relevante knopen, de frequentie, het voertuigcomfort, de reisinformatie, het overstapgemak, en de kwaliteiten van het voor- en natransport. De essentie van de aangehaalde frase is dat de genoemde middelgrote kernen al voldoende inwoners en bezoekers (ook pendelaars) hebben – met draagkrachtige concentraties van bevolking, bedrijvigheid, voorzieningen rondom knopen (haltes) – om investeringen in of uitgaven aan beter hoogwaardig openbaar vervoer te rechtvaardigen. Welke dat precies zijn, en wie ervoor ‘aan de lat staat’, is nadere uitwerking.

b) De stedelijke regio’s binnen Noord-Brabant waarvoor deze uitwerkingen van verstedelijking worden voorbereid, zijn onderscheiden op basis van een geografische analyse. Niet zozeer een bestuurlijke regio (de vier regio’s benoemd vanuit de Interim-Omgevingsverordening, en dan verder geïnstitutionaliseerd, zoals de Regio Noordoost-Brabant), maar een regio van frequente contacten tussen inwoners. De frequente verplaatsingen van inwoners (‘daily’) voor werk, studie, familiebezoek, medische zorg, recreatie e.d. zijn uitgetekend als relaties tussen plaatsen waardoor zich verschillende regio’s aftekenen.

De idee van de 15-minutenstad is dat inwoners op maximaal 15 minuten wandelen of fietsen alle essentiële functies vinden, zoals winkels, kantoren, scholen, gezondheidszorg, sport en ontspanning. Het is een kracht van een stedelijke regio als een inwoner binnen 15 minuten de voorzieningen kan bereiken. Binnen een plaats of gemeente kan dat bevorderd worden door voorzieningen te concentreren in of nabij de bevolkingsconcentraties, door de bevolkingsconcentratie nabij voorzieningen te verhogen en door fietsers en voetgangers beter te faciliteren. Ook is het wenselijk het openbaar vervoer in de 15-minutenstad te stimuleren. Dat zijn ook elementen van ons lokale beleid.

c) Nee, in de voorbereiding van een verstedelijkingsakkoord regio 's-Hertogenbosch is niet onderzocht wat er nodig is voor een rendabele spoorverbinding in Meierijstad. Wel is in dit proces als uitgangspunt meegenomen dat de stad 's-Hertogenbosch met haar centraal station essentieel is in het verbinden van enerzijds de regio en anderzijds de grote steden in het westen en midden van Nederland. En de kwaliteit van het openbaar vervoer en de fietsverbindingen in de regio ten behoeve van de vlotte toegang van inwoners tot dat centraal station is een nadrukkelijk aandachtspunt van het verstedelijkingsakkoord in voorbereiding.

In een eerder proces hebben gemeenten en provincie de wens van een spoorverbinding besproken. De regio nam hierover het volgende standpunt in: “Vanuit de ontwikkelagenda spoor, hoogwaardig openbaar vervoer en knooppunten en de ontwikkeling van een toekomstvisie op openbaar vervoer, zet de provincie in op de huidige spoorverbindingen en het versterken van de

internationale verbindingen over spoor naar Duitsland en België vanuit Eindhoven en Breda. Er is geen nationale, provinciale en regionale ambitie en nut en noodzaak om het huidige spoornetwerk uit te breiden met nieuwe spoorverbindingen binnen Brabant. De investeringsruimte die er is wordt benut voor het verbeteren van de bestaande spoorverbindingen en het hoogwaardig openbaar vervoer netwerk.”

3. In het stuk wordt gesproken over “binnendorpse inbreiding” voor de kernen in de regio (behalve Oss en 's Hertogenbosch). Zijn de grote ambities en uitdagingen die we in Meierijstad hebben op het gebied van wonen op te lossen als we ons alleen maar beperken tot inbreiden? Zo nee hoe gaat het college dan deze problemen op lossen?

Nee, daarom heeft ons college aan de verdere voorbereiding van een verstedelijkingsakkoord de voorwaarde meegegeven dat ons gerechtvaardigde woningbouwprogramma er niet door wordt aangetast. Overigens hebben buiten het gremium van de stedelijke regio 's-Hertogenbosch, maar binnen het portefeuillehoudersoverleg wonen Regio Noordoost-Brabant en in directe contacten tussen gemeente en provincie over afzonderlijke ontwikkelprojecten, de ambities en de uitdagingen van onze gemeente inzake wonen ook de nodige aandacht.

4. Is het college zich ervan bewust dat de gemeente Meierijstad qua werkgelegenheid en inwoneraantal tot de top 3 van gemeenten van de stadsregio den Bosch behoort? Waarbij, als het om arbeidsplaatsen gaat, zelfs op de tweede plek staat? Hoe komt dit tot uiting in de strategie?

Jazeker. De positie van onze gemeente komt al tot uitdrukking door onze actieve deelname aan de voorbereiding (niet alle regiogemeenten nemen deel aan stuurgroep, directeurenoverleg en kernteam). Ze komt inhoudelijk tot uitdrukking in de opgaven voor ander andere economie en mobiliteit, ook op het Brabantbrede niveau van de verstedelijking.

5. Waarom is ervoor gekozen om alleen maar naar inwonersaantallen te kijken bij het indelen van de verschillende kernen (Blz 31 kopje “Polycentrische karakter van de regio”) en niet naar bijvoorbeeld arbeidsplaatsen of economische activiteit van een kern/gemeente?

Dat is, om te beginnen, gebruikelijk in domeinen van geografie en bestuur. Daar komt bij dat een onderscheid tussen of een beoordeling van plaatsen, gemeenten, regio's gemaakt kan worden met behulp van véle denkbare factoren (aantal bedrijven, totale omzet van gevestigde bedrijven, begrotingstotalen van gezamenlijke overheden in de regio, aantallen bus- en tramlijnen, totale uitgaven aan werkloosheids- en bijstandsuitkeringen in de regio, totaal aantal geregistreerde artsen, hoeveelheid stuks vee, totaal aantal hectares natuurgebied, enz.). Van al die factoren kan de factor inwonertal als een indicator opgevat worden. En het gebruik van een enkele indicator beperkt de omvang en ondersteunt de leesbaarheid van een rapportage. Ook al zijn de cijfers dan maar indicatief.

Bedenk, ook bij het kadertje op die pagina 31, dat de bedoelde lezer niet in de laatste plaats de rijksoverheid is. We willen 'Den Haag' graag een passende indruk geven van onze regio.

6. Bij ontwikkel principe 2 zijn op blz 26 de volgende twee statements te lezen *“Het creëren van grote volumes op hoogstedelijke plek 's-Hertogenbosch is goed middel tegen noodzaak verbreden snelwegen”* en *“dat de met aantrekkingskracht op de stadsgeoriënteerde*

doelgroepen die onmisbaar zijn voor de gehele regio (denk bijvoorbeeld aan het aantrekken en vasthouden van jong talent voor de bedrijvigheid in Waalwijk en Veghel).”

Is het college het met D66 eens dat de doelstelling om jong talent voor de bedrijvigheid in Veghel in Den Bosch te huisvesten, met zich meebrengt dat deze mensen dan vervolgens naar Veghel moeten reizen en dat ook via wegen zullen gaan doen. En dat de twee bovenstaande constateringën elkaar dus tegenspreken? Zo nee waarom niet?

Nee. Wij koesteren niet het doel om jong talent voor Veghelse bedrijvigheid te huisvesten in 's-Hertogenbosch. En wij onderschrijven niet dat de ontwikkeling van een hoogstedelijk woonmilieu in 's-Hertogenbosch de oorzaak zou zijn van toenemend autoverkeer naar Veghel.

Het is onze wens dat jongeren in of uit Meierijstad hun leven en loopbaan kunnen vervolgen in Meierijstad als zijzelf ook die wens hebben. Dat kunnen die jongeren doen als inwoner van Meierijstad, maar ook als inwoner iets verderop in de regio maar nog deelnemend aan het sociale leven en/of het economische leven in Meierijstad. Het is onze wens dat Meierijstadse bedrijvigheid opvolging vindt voor vergrijzende werknemers en ondernemers. En dat Meierijstadse bedrijvigheid bij de ontwikkeling van de economie met technologie en naar relatief meer dienstverlening, toegang heeft tot hoger opgeleiden afkomstig uit zowel Meierijstad zelf als van elders.

De ontwikkeling van hoogstedelijkheid in 's-Hertogenbosch leidt tot woonmilieus die voor een deel van het zogenoemde 'jong talent' aantrekkelijk zijn en waarin de plaatsen in onze gemeente niet kunnen voorzien. Voor een deel van die mensen geldt dat als zij zo'n woonmilieu niet in deze regio vinden, zij zich zullen vestigen in een andere regio. En dat maakt dat 'jong talent' minder toegankelijk voor Meierijstadse bedrijvigheid.

Veghel heeft een relatief grote inkomende pendel. Het 'jong talent' dat zich de komende jaren wellicht in 's-Hertogenbosch vestigt en dan werkt in Veghel, kan per (e-)fiets, openbaar vervoer en/of per personenauto naar Veghel komen. Wij versterken de mogelijkheden om dat te doen per fiets en openbaar vervoer. Zulke inkomende pendel kan deels een vervanging zijn van inkomende pendel uit andere plaatsen. Bedenk bijvoorbeeld: middelbaar opgeleide monteur uit Boekel gaat met pensioen bij bedrijf X, en bedrijf X neemt een jonge, hoogopgeleide ict-er aan die gaat wonen in de Bossche binnenstad of spoorzone. In die situatie leidt de ontwikkeling in 's-Hertogenbosch niet tot extra autoverkeer naar Veghel. Overigens is een aanjager van autoverplaatsingen niet alleen de woon-werkafstand, maar ook de hoeveelheid vrije tijd en het welvaartspeil. Dus het groeiende aandeel 'actieve ouderen' in onze bevolking stimuleert het autoverkeer.

7. Als een van de doelstellingen van de verstedelijkingsopgave is om jong talent voor Veghel aan te trekken en te huisvesten. En een ander om het vervoer per auto te verminderen. Zou het dan niet veel logischer zijn om in Veghel de omstandigheden te creëren om dit jong talent zich hier te laten vestigen?

Jazeker, maar het is en-en en niet of-of. In Meierijstad stimuleren we woningaanbod en woonmilieus voor 'jong talent' (en anderen). Denk aan inbreiding en stedelijk wonen in Veghel, Schijndel en Sint-Oedenrode, en aan doorgroei voor jonge gezinnen naar bijvoorbeeld de Bolst of Veghels Buiten. Voor een deel van een doelgroep 'jong talent' zal het hoogstedelijk wonen van 's-Hertogenbosch toch aantrekkelijker zijn dan wat Meierijstad biedt.

8. In het Coalitieakkoord “thuis in meierijstad” geeft de coalitie aan dat zij de ambitie hebben om zich in de regio op te stellen als 100.000+ gemeente. Op welke manier draagt dit akkoord bij in het verwezenlijken van deze ambitie?

Ons college meent met de actieve deelname aan de voorbereiding van een verstedelijkingsakkoord, en met de mogelijke inhoud van een uiteindelijk akkoord en de doorwerking daarvan in acties van rijksoverheid en provincie, bij te dragen aan de realisatie van die ambities van de coalitiefracties.

9. Is het college bereid om terug te gaan naar de onderhandelingstafel van de stadsregio om deze verstedelijkingsstrategie voor Meierijstad zo aan te passen dat het beter past bij de economische positie van onze gemeente in de regio en de ambitie om een 100.00+ gemeente te zijn? Zo ja wat wordt dan de inzet van Meierijstad? Zo nee waarom niet?

Het verstedelijkingsproces op de niveaus van de regio 's-Hertogenbosch en Brabantbreed is volgens ons behulpzaam voor het behouden en versterken van onze economische positie en ambities zoals voor wonen, werken, mobiliteit, klimaat, groen en leefbaarheid.

Voor zover het overleg binnen de stedelijke regio 's-Hertogenbosch of met provincie en rijksoverheid al een onderhandelingstafel is en niet een gremium van samenwerking, is het geen tafel die ons college al heeft verlaten en waar wij al dan niet naar terug kunnen gaan. De voorbereidingen van een verstedelijkingsakkoord lopen immers nog. Het is al duidelijk geworden, ook voor de provincie en de rijksoverheid, dat een verstedelijkingsakkoord regio 's-Hertogenbosch najaar 2022 een ander karakter zal hebben dan de al eerder ingezette uitwerking voor de regio Eindhoven. Een deel van wat onze regio kan afspreken, zal een procesafspraken zijn voor een nadere uitwerking. En alle afspraken, van nu of van later, zullen uitvoering nodig hebben. Met bij die uitvoering verder overleg (zo u wilt: verdere onderhandeling). In in al die fasen wil ons college zich actief inzetten.

Als uw fractie concrete ideeën heeft om een verstedelijkingsakkoord regio 's-Hertogenbosch beter toe te snijden op de economische positie van Meierijstad en op een ambitie van een 100.000+-gemeente, dan verneemt ons college die graag. Dan overwegen we ook graag om die ideeën in te brengen in het regionaal overleg.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van de gemeente Meierijstad

De secretaris,

drs. M.G.C. Wilms-Wils RA

De burgemeester,

ir. C.H.C. van Rooij